

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ПИТАННІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХИСТУ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROVISION OF INTERACTION BETWEEN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE AND LOCAL GOVERNMENT BODIES AND THE PERSPECTIVE OF REGULATORY AND LEGAL REGULATION IN THE ISSUE OF THE PUBLIC ORDER PROTECTION ORGANIZATION

Шевченко С.І., к.ю.н., доцент,
директор інституту

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

В дослідженні розглядаються перспективні аспекти поліпшення норм адміністративного права України щодо питань адміністративно-правового забезпечення взаємодії Національної поліції України та органів місцевого самоврядування, визначається зміст такої взаємодії з точки зору адміністративного права. Зазначається, що наразі в питанні регулювання взаємодії поліції і місцевого самоврядування чинне законодавство майже відсутнє а висвітлення проблематики взаємодії поліції та місцевого самоврядування дозволяє зробити висновок про те, що поліція зобов'язана вирішувати визначене коло завдань разом з органами місцевого самоврядування. Акцентується увага на тому, що взаємодія вказаних суб'єктів може більш ефективною та впорядкованою за умови розмежування їхніх повноважень в усіх сферах громадського життя, хоча на практиці виконати це складно, адже і органи місцевого самоврядування, і поліція, виконують низку функцій державного рівня так само як і місцевого рівня. Зазначається також, що питання взаємодії поліції та громадськості регулюються нормами не лише національного законодавства, але й нормами міжнародного права. Вказується, що в питанні забезпечення публічного порядку та безпеки ініціатором взаємодії найчастіше є органи місцевого самоврядування (наприклад, під час проведення різного роду масових заходів на території певних адміністративно-територіальних одиниць, органи місцевого самоврядування дають згоду на проведення зазначених заходів, затверджують порядок їх проведення і залучають правоохоронні органи до забезпечення публічного порядку). Підсумовано, що поліпшення взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією залежить від зміни її організаційної структури, зокрема від утворення місцевої (муніципальної) поліції. Також потребує розробки систематизованої методології щодо організації взаємодії підрозділів Національної поліції з органами місцевого самоврядування та громадськістю, в якій першочергово необхідно закріпити мету й завдання, окремі поняття та аспекти такої взаємодії, її принципи, напрямки щодо забезпечення публічного порядку та безпеки.

Ключові слова: публічна безпека, громадський порядок, взаємодія, громадськість, муніципальна поліція, законодавство.

The study examines prospective aspects of improving the norms of administrative law of Ukraine regarding issues of administrative and legal provision of interaction between the National Police of Ukraine and local self-government bodies, and determines the content of such interaction from the point of view of administrative law. It is noted that currently there is almost no current legislation on the issue of regulating the interaction between the police and local self-government, and the coverage of the issues of interaction between the police and local self-government allows us to conclude that the police is obliged to solve a certain range of tasks together with local self-government bodies. Attention is focused on the fact that the interaction of the specified subjects can be more effective and orderly if their powers are demarcated in all spheres of public life, although in practice it is difficult to do this, because both local self-government bodies and the police perform a number of state-level functions in the same way as well as the local level. It is also noted that issues of interaction between the police and the public are regulated not only by national legislation, but also by international law. It is indicated that in the matter of ensuring public order and security, the initiator of interaction is most often the local self-government bodies (for example, during various mass events on the territory of certain administrative-territorial units, the local self-government bodies give consent to the holding of the said events, approve the order of their holding and involve law enforcement agencies in ensuring public order). It is concluded that the improvement of the interaction of local self-government bodies with the police depends on a change in its organizational structure, in particular, on the formation of local (municipal) police. It also requires the development of a systematized methodology for organizing the interaction of the National Police units with local self-government bodies and the public, in which the purpose and tasks, separate concepts and aspects of such interaction, its principles, directions for ensuring public order and security must be established.

Key words: public safety, public order, interaction, public, municipal police, legislation.

Постановка проблеми. Публічна безпека є важливим фактором для розвитку держави і суспільства, для формування громадянського суспільства та його інститутів. Діяльність із забезпечення публічної безпеки постає різновидом управлінської діяльності, і її суб'єктами постають органи державної влади та місцевого самоврядування, недержавні громадські формування. Ефективність діяльності Національної поліції залежить від багатьох факторів, серед яких важливим є співпраця співробітників поліції із органами місцевого самоврядування саме в сфері забезпечення публічного порядку. Наразі, напрацювання стійких та ефективних взаємовідносин поліції із органами місцевого самоврядування залишається одним із основних завдань при реформуванні правоохоронної системи, є запорукою налагодження довірливих відносин між громадянським суспільством та Національною поліцією.

Варто також зауважити, що Національна поліція України є основною інституцією для забезпечення публічного порядку, а від належного законодавчого урегулювання

форм, методів та засобів забезпечення поліцією публічного порядку, в тому числі в питанні взаємодії з органами місцевого самоврядування, є гарантією стабільного розвитку загалом держави [9]. Тому питання адміністративно-правового регулювання взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування щодо забезпечення публічного порядку є пріоритетним та актуальним станом на сьогодні.

Стан опрацювання. До наукового доробку, де висвітлюються питання адміністративно-правового забезпечення взаємодії Національної поліції України з іншими державними інституціями та органами місцевого самоврядування, присвятили праці наступні дослідники: В. Авер'янов, О. Бандурка, О. Безпалова, В. Білоус, М. Возник, Л. Давиденко, О. Джафарова, В. Кікінчук, Ю. Ковбасюк, В. Ковальська, О. Процких, І. Святокум, О. Юнін та інші.

Метою статті є визначити основні перспективні аспекти поліпшення норм адміністративного права України щодо питань адміністративно-правового забезпечення

взаємодії Національної поліції України та органів місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. Виконання публічно-сервісної функції органів державної влади полягає в забезпеченні та охороні публічного порядку, та передбачає співпрацю Національної поліції з різними державними і недержавними інституціями, це стосується і органів місцевого самоврядування. Поняття «взаємодія» є ознакою, яка характерна і для процесу забезпечення публічного порядку та за своєю суттю носить управлінське призначення і поєднує зовнішньо-системні (правоохоронні) та внутрішньо-системні (організаційні) зв'язки учасників суспільних відносин у сфері забезпечення публічного порядку, яким притаманні певні особливості залежно від видів, завдань та функцій правоохоронної діяльності Національної поліції України [8].

Процес взаємодії постає безперервним, складним і багатограним. Будь-який орган чи працівник поліції так чи інакше взаємодіє як з іншими структурними підрозділами, так і з органами місцевого самоврядування, тому налагодження більш тісних зв'язків між зазначеними суб'єктами може надати значну допомогу в процесі забезпечення публічного порядку [8]. Зауважимо, що Національна поліція може співпрацювати з громадськістю, органами місцевого самоврядування як шляхом забезпечення публічного порядку та безпеки, але й у інший спосіб, наприклад, поліцейські можуть взаємодіяти шляхом здійснення громадського контролю за діяльністю поліцейських. Так, О. Юнін вказує, що громадський контроль над діяльністю поліції Національної поліції України є комплексом здійснюваних відповідно до Конституції і законів України представниками громадськості (окремими громадянами та/або громадськими об'єднаннями) заходів, які спрямовані на перевірку (спостереження, нагляд) дотримання законності підрозділами Національної поліції або окремими її посадовими особами під час виконання покладених на Національну поліцію завдань та службових повноважень співробітників поліції, а також на взаємодію поліції з громадськістю задля підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та поліпшення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань, а сам процес залучення громадськості до взаємодії з поліцією є тривалим, й в державах зі сталими демократичними інституціями він може тривати десятиліттями [10, с. 203; 11]. Разом із тим, громадський контроль за діяльністю поліції здійснюють й органи місцевого самоврядування як елемент загалом громадянського суспільства.

Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання сільських громад жителів кількох сіл, селищ та міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ст. 2 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» [5]). Місцеве самоврядування є органічною частиною загальної конструкції державної системи України, продовженням на місцевому рівні концепції поділу публічної влади, яку безпосередньо або через своїх представників здійснює відповідна територіальна громада. Місцеве самоврядування є важливим елементом розвитку громадянського суспільства, воно сприяє лібералізації системи управління на місцях [4]. Місцеве самоврядування є уособленням процесу децентралізації виконавчої влади.

У свою чергу В. Ковальська зазначає, що правоохоронні органи є сферою суспільних відносин, що складаються в процесі діяльності державних і громадських організацій, головною метою яких є обмежити суспільство від злочинних і інших протиправних дій, забезпечити в країні належний публічний порядок і надійну публічну

безпеку. Організація управління в поліції, зокрема, полягає в забезпеченні практичного виконання зазначених завдань, що реалізуються державними органами за участю громадськості, шляхом виконання відповідного комплексу взаємозалежних заходів політичного, правового, організаційного, матеріально-технічного і морально-психологічного характеру. Безумовно, поліція повинна брати участь у забезпеченні правопорядку. Саме поняття правопорядок немислиме без поняття поліція. [3, с.148].

Сам же правопорядок можна визначити як ототожнення реальної поведінки громадян та теоретичною моделлю такої поведінки. Для того щоб дані моделі були адекватні, необхідні певні умови й обставини сприятливі цьому. Однією із таких умов можна визначити функціонування поліцейських органів і органів місцевого самоврядування. А спільна діяльність цих двох незалежних органів впливає на стан публічного порядку. Така взаємодія неможлива без її чіткої правової регламентації.

Нажаль, наразі в питанні регулювання взаємодії поліції і місцевого самоврядування чинне законодавство майже відсутнє. Висвітлення проблематики взаємодії поліції та місцевого самоврядування дозволяє зробити висновок про те, що поліція зобов'язана вирішувати визначене коло завдань разом з органами місцевого самоврядування.

Взаємодія вказаних суб'єктів могла б бути більш ефективною та впорядкованою, якби можна було б розмежувати їхні повноваження в усіх сферах громадського життя. На практиці виконати це складно, адже і органи місцевого самоврядування, і поліція, виконують низку функцій державного рівня так само як і місцевого рівня.

Завдання, покладені на МВС України, вимагають, насамперед, організації взаємодії з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, а також з аналогічними інституціями іноземних держав, координації та контролю роботи територіальних органів Національної поліції України, підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління міністерства, та вживання заходів щодо забезпечення ефективності їх роботи.

Варто зауважити, що у відповідності до законодавства України захист основних прав та свобод громадян, забезпечення публічного порядку та інші функції у сфері правоохоронної діяльності покладено також на інші державні органи (Служба безпеки України, прикордонні війська тощо).

З цього можна зробити висновок про те, що основними суб'єктами забезпечення охорони порядку в країні виступають, державні правоохоронні органи. Оскільки відповідно до законодавства України вони наділені спеціальними повноваженнями у сфері правоохоронної діяльності. Дієвий процес реалізації правоохоронної функції держави вимагає чіткого нормативно-правового регулювання органів державної влади та місцевого самоврядування щодо структури, завдань, повноважень, соціальних гарантій працівників, методів діяльності, підвищення кваліфікації саме у сфері правоохоронної діяльності. Все це сприятиме успішному процесу реформування системи МВС загалом та Національної поліції зокрема.

Важко суперечити із тезою, що потреба у безпеці є однією з базових потреб людини, а співпраця поліції та громади – найкращий спосіб її забезпечити. Зазначений підхід ґрунтується на взаємодії між усіма, від кого залежить безпека: між громадою, поліцією та місцевою владою. Це знайшло своє відображення і в Законі «Про Національну поліцію» чим фактично було законодавчо закріплено принцип реалізації концепції «Community Policing». Відповідно до якої робота поліції побудована на принципах постійної комунікації за якої поліція та місцева громада відчують спільну відповідальність за безпеку; поліція реагує на місцеві потреби й вимоги, які визначає громада; застосовується індивідуальний підхід до вирі-

шення місцевих проблем у взаємодії з населенням та відповідальними органами влади [14].

Ека Згуладзе, перебуваючи на посту першого заступника міністра внутрішніх справ України, у своєму інтерв'ю заявила, що одним з основних напрямків роботи поліції буде «Community Policing» підхід, «поліція і громада». В Україні, варто зауважити, відсутнє чітке визначення зазначеного терміну, адже у вітчизняних виданнях можна зустріти декілька варіантів, як передають зміст «community policing»: «діяльність поліції, орієнтована на громаду», «взаємодія поліції та громади», «взаємодія з населенням на засадах партнерства» [1].

Відштовхуючись від зазначеного стверджуємо, що налагодження партнерських відносин між поліцейськими, громадою та місцевою владою, де кожен усвідомлює відповідальність за власну безпеку, а поліція у своїй діяльності відштовхується від конкретних потреб громадян стане основним завданням Національної поліції в Україні. О. Проневич слушно узагальнив та охарактеризував засади партнерства поліції з населенням наступним чином: «усвідомлення поліцією необхідності урахування думки і побажань громадськості при визначенні та оцінці своєї роботи, співпраця з населенням з метою виявлення і вирішення місцевих проблем» [7, с. 601].

Д. Гринвуд і С. Хьюсман, говорячи про прозорість та підзвітність поліції, зазначають, що довіра громадськості поліції і впевненість у ній є передумовами ефективної діяльності поліції. Без цієї довіри громадськість не буде повідомляти про злочини і надавати поліції інформацію, необхідну для її успішної роботи [13, р. 14]. У методологічній настанові Організації з безпеки і співробітництва в Європі щодо побудови партнерства між поліцією і населенням старший поліцейський радник при Генеральному секретаріаті ОБСЄ Кевін Карті розкриває поняття громадської (общинної) поліції та партнерства поліції і громади: 1. Партнерство поліції і громади: термін, який є синонімом громадської поліції для спрощеного перекладу на різні мови. Обидва терміни можуть застосовуватись як взаємозамінні. 2. Громадська поліція: філософія чи організаційна стратегія, яка передбачає взаємне співробітництво поліції і громади для більш ефективного протидії злочинності, страху перед злочинами, фізичній чи моральній шкоді і розпаду добросусідських взаємин з метою поліпшення якості життя для всіх [8].

Отже, питання взаємодії поліції та громадськості регулюються нормами не лише національного законодавства, але й нормами міжнародного права. В Рекомендаціях ОБСЄ з питань поліцейської діяльності в багатонаціональному суспільстві розділ 5 «Взаємодія з етнічними громадянами» зазначено, що «перед поліцією повинно бути поставлено завдання вироблення методів і практики взаємодії і співробітництва з меншинами, а також спільного створення атмосфери довіри на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівнях» [8].

Якщо говорити про конкретно забезпечення публічного порядку та безпеки, то основним ініціатором взаємодії найчастіше є органи місцевого самоврядування. Так, зокрема під час проведення різного роду масових заходів на території певних адміністративно-територіальних одиниць, органи місцевого самоврядування дають згоду на проведення зазначених заходів, затверджують порядок їх проведення і залучають правоохоронні органи до забезпечення публічного порядку. У свою чергу, працівники правоохоронних органів мають право в будь-який час безперешкодно входити на територію й у приміщення органів публічної влади з метою припинення злочинів, переслідування осіб, підозрюваних у вчиненні злочинів, при стихійних лихах та за інших надзвичайних обставин. Щодо органів публічної влади, то вони повинні забезпечувати доступ правоохоронців на свою територію й у приміщення з метою гарантування безпеки громадян,

публічної безпеки, запобігання злочинам і затримки злочинців [12, с. 621; 2].

На сучасному етапі побудови правової держави триває процес реформування органів місцевого самоврядування та Національної поліції. Значна кількість нормативно-правових актів, що регулює дану сферу відносин знаходиться на стадії розробки або прийняття. Але незважаючи на це необхідно відмітити розвиток перспективних напрямів реформування діяльності правоохоронних органів. На сьогодні ЗУ «Про Національну поліцію» частково і лише в загальному розкриває сутність механізму взаємодії органів Національної поліції з місцевим самоврядуванням. Так згідно із ст. 88 Закону, керівники територіальних органів поліції повинні не менше одного разу на два місяці проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. На таких зустрічах обговорюється діяльність поліції, визначаються поточні проблеми та обираються найефективніші способи їх вирішення [6].

В Україні органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради, які проводять свою роботу сесійно. Сесія складається з пленарних засідань ради, а також засідань постійних комісій ради і скликається за необхідності, але не менше одного разу на квартал. До компетенції рад належить заслуховування виключно на пленарних засіданнях звітів керівників територіальних органів поліції про стан законності, боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та результати діяльності на відповідній території. Сесії ради проводяться гласно із забезпеченням права кожного бути присутнім на них, крім випадків, передбачених законодавством. Але маємо відмітити, що реалізація даної норми не вразомозі досягти виконання основних завдань Національної поліції та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічного порядку. У зв'язку з цим, цікавим є досвід складання місцевих планів поліцейської діяльності, який може бути корисним при реалізації положень Закону України «Про Національну поліцію» щодо громадського контролю поліції (розділ VIII).

Зокрема, відповідно до ст. 86 Закону, з метою інформування громадськості про діяльність поліції керівники поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних веб-порталах органів поліції звіт про діяльність поліції; при цьому, щорічний звіт про діяльність поліції та територіальних органів поліції повинен містити аналіз ситуації зі злочинністю в країні чи регіоні відповідно, інформацію про заходи, які вживалися поліцією, та результати цих заходів, а також про виконання пріоритетів, поставлених перед поліцією та територіальними органами поліції відповідними поліцейськими комісіями [6].

Складання таких планів із залученням керівництва територіальних органів поліції, територіальних поліцейських комісій та органів місцевого самоврядування сприятиме виробленню конкретних заходів із реалізації визначених поліцейською комісією пріоритетів, формуванню чітких критеріїв оцінки роботи територіального органу поліції органами місцевого самоврядування та громадськістю, а також більш повному врахуванню побажань місцевих громад у діяльності поліції. При цьому, урахування у планах відносно невеликого переліку пріоритетів правоохоронної діяльності дозволить спрямувати роботу поліції на актуальні проблеми, що турбують населення відповідного регіону або територіальної громади. Використання досвіду реалізації програм у сфері профілактики правопорушень (у тому числі – із застосуванням практик community policing) є доцільним з метою виконання положень статті 89 Закону, відповідно до якої поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання

спільних проєктів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. При цьому, співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності [6].

Подібні проєкти можуть мати як освітній характер (інформування громадян про потенційні загрози їх безпеці та шляхи їх протидії; підвищення загального рівня правової культури населення), так і передбачати часткову участь органів місцевого самоврядування та громадськості в охороні правопорядку (наприклад спільне з муніципальною поліцією патрулювання за умови створення відповідних органів в Україні; залучення волонтерів). З метою розробки та реалізації подібних проєктів на рівні місцевих громад доцільним є застосування досвіду партнерства у громаді для залучення як представників органів місцевого самоврядування, так і представників громадських організацій до спільного вироблення рішень щодо підвищення рівня безпеки у громаді. Подібні форуми окрім працівників поліції, можуть включати представників судових органів, прокуратури, органів місцевого самоврядування, соціальних служб, представників шкіл, релігійних та громадських організацій, засобів масової інформації, підприємств тощо. При цьому, відносно неформальний статус подібних партнерств може забезпечити достатньо високий рівень гнучкості у виробленні рішень тих проблем, які стоять перед конкретною місцевою громадою. Завданнями подібних партнерств можуть бути: - забезпечення співпраці всіх інституцій та суспільних груп, що зацікавлені та діють у сфері профілактики правопорушень та забезпечення безпеки з метою організації міждисциплінарної роботи в сфері безпеки місцевої громади; інформування населення про вітчизняні та закордонні інновації, новаторські пілотні проєкти, публікації, сучасні тенденції і потреби у сфері безпеки громад; - розробка проєктів, напр., у галузі роботи з дітьми та молоддю, організації дозвілля молоді, а також політики в сфері освітньої, виховної, сімейної, житлової, містобудівної, культурної політики, участі населення у забезпеченні громадського порядку у громаді.

Враховуючи вищевикладене вважаємо за доцільне розробити систематизовану методологію щодо організації взаємодії підрозділів Національної поліції з органами

місцевого самоврядування та громадськістю, в якій першочергово необхідно закріпити мету й завдання, окремі поняття та аспекти такої взаємодії, її принципи, напрямки щодо забезпечення публічного порядку та безпеки, а саме: суб'єктів та керівників органів взаємодії; види взаємодії, особливості взаємного інформування; канали передачі інформації; особливості використання спеціальних засобів та сил поліції, які є у підрозділах; способи та строки перевірки результативності взаємодії. В подальшому виникає необхідність закріплення такої методики у певній формі нормативного регулювання як сукупності організаційно-правових дій з урахуванням наукової оцінки, що становлять предмет подальших наукових досліджень.

Висновки. Завдяки здійсненому дослідженню можна констатувати, що поліпшення взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією залежить від зміни її організаційної структури. Зокрема утворення місцевої (муніципальної) поліції – самостійної поліцейської структури, яка фінансується за рахунок місцевого бюджету з підпорядкуванням певних служб і наданням обов'язків, які відповідають місцевим умовам. Це буде, з одного боку, децентралізація МВС, а з іншого стане можливістю місцевих органів самоврядування самостійно впливати на стан забезпечення публічного порядку. Нажаль, станом на сьогодні немає законодавчо закріпленого механізму для формування місцевої поліції, хоча розмежування повноважень муніципальної і державної поліції повинно проводитися в законодавчому порядку. Водночас, поліції на місцях повинні надаватися широкі повноваження і самостійність для реалізації заходів щодо забезпечення публічного порядку і профілактики правопорушень, прийняття тактичних і управлінських рішень.

Також вважаємо за доцільне розробити систематизовану методологію щодо організації взаємодії підрозділів Національної поліції з органами місцевого самоврядування та громадськістю, в якій першочергово необхідно закріпити мету й завдання, окремі поняття та аспекти такої взаємодії, її принципи, напрямки щодо забезпечення публічного порядку та безпеки, а саме: суб'єктів та керівників органів взаємодії; види взаємодії, особливості взаємного інформування; канали передачі інформації; особливості використання спеціальних засобів та сил поліції, які є у підрозділах; способи та строки перевірки результативності взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баглай С. В. «Community policing» – «західний» концепт в українському контексті. *Одеські юридичні читання*: Матер. всеукр. наук.-практ. конфер. (м. Одеса, 10–11 листопада 2017 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 254–257.
2. Бурбика Віталій Олександрович Процедури взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами. *Верховенство права. Адміністративне право*. 2017, №1. URL: <http://sd-vp.info/2016/protseduri-vzayemodiyi-organiv-mistsevogo-samovryaduvannya-z-pravoohoronnimi-organami/>
3. Ковальська В. В. Організаційно-правові засади діяльності міліції в системі правоохоронних органів держави: монографія. Харків: ТД Золота миля, 2008. 504 с.
4. Органи державної влади України / За ред. В.Ф.Погорілка: Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького, 2002. 592 с
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
7. Проневич О. С. Німецька та польська моделі партнерської взаємодії поліції та населення на локальному рівні. *Форум права*. 2011. № 4. С. 600–606. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2011_4_100.pdf
8. Процих О. Ю. Інформаційна взаємодія національної поліції України з органами публічної влади та громадськістю. *Право і Безпека*. 2015. № 4. С. 50-55.
9. Шевченко С. І., Сидорова Е. О. Особливості поліцейської діяльності щодо забезпечення публічного порядку в Україні. *Publishing House «Baltija Publishing»*. 2022. С. 491–535. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-185-5-18>
10. Юнін О. С. Поняття громадського контролю над діяльністю Національної поліції України. *Адміністративне право і процес*. 2021. №4 С. 200-204
11. Юнін О. Громадський контроль за діяльністю поліції: міжнародна практика та досвід окремих зарубіжних держав. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. Спец. вип. № 2 (115). С. 25-31
12. Яримш О.Н., Серьогін В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002. 653 с.
13. Greenwood D., Huisman S. Transparency and Accountability of Police Forces, Security Services and Intelligence Services; Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces; Centre for European Security Studies. 2004. Pp. 5–230. URL: http://www.dcaf.ch/content/download/35147/525511/file/bm_transparency_police_greenwood.pdf
14. Skogan W. G., Hartnett S. Community Policing, Chicago Style. New York: London: Oxford University Press, 1997. 258 p.